

оперативна перевірка може бути формально завершена, учасники злочинного угруповання притягнуті до кримінальної відповідальності, однак оперативний інтерес до структури організованих злочинних угруповань загальнокримінальної спрямованості повинен зберігатися, як і зберігають свій інтерес матеріали, що отримані по конкретній реалізованій оперативно-розшуковій справі. З них може початися черговий етап оперативно-аналітичного пошуку.

1. Албул С.В., Андрусенко С.В. Правові та організаційно-тактичні проблеми протидії організованій злочинності: навч. посіб. – Одеса: ОДУВС, 2017.

2. Литвиненко В.І., Сервецький І.В. Правові та організаційно-тактичні основи боротьби з організованою злочинністю в Україні: монограф.; під заг. ред. Я.Ю. Кондратьєва. Київ: РВВ МВС України, 2003.

3. Бараненко Б.І. До застосування поняття «організовані злочинні групи як безпосередні об'єкти оперативно-розшукового втручання (деякі проблемні питання) / Б.І. Бараненко // Теорія оперативно-розшукової діяльності правоохоронних органів: наук. вид. / заг. ред. В.Л. Регульського. Львів, 2000.

4. Потайчук І.В. Організація та тактика виявлення організованих злочинних груп загальнокримінальної спрямованості: монограф. Одеса: ОДУВС, 2008.

Недов Р.С.
аспірант кафедри
оперативно-розшукової діяльності
та спеціальної техніки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ПОЧАТКОВОГО ЕТАПУ ОРГАНІЗАЦІЇ ОПЕРАТИВНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ ЛІНІЇ ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИНАМ У СФЕРІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ОПЕРАТИВНИМИ ПІДРОЗДІЛАМИ КІБЕРПОЛІЦІЇ

Організація оперативного обслуговування лінії протидії злочинам у сфері інтелектуальної власності оперативними підрозділами кіберполіції – одна з найскладніших проблем удосконалення діяльності цих підрозділів. Насамперед необхідно визначити, що нормативні акти МВС та НП України не містять положень, що чітко визначають змістову сутність цього оперативно-розшукового інституту, його мету і завдання та місце в системі діяльності оперативних підрозділів кіберполіції НП України, а це в свою чергу впливає на практику її здійснення, яка здебільшого залежить від суб'єктивного ставлення до неї як рядових працівників, так і керівників оперативних підрозділів. Оперативне обслуговування підрозділами кіберполіції НП України лінії протидії злочинам у сфері інтелектуальної власності являє собою актуальну та складну проблему. Її організаційні,

інформаційні та теоретичні аспекти обумовлюють інтерес як вчених, так і практиків [1, с. 6].

Відповідно до покладених на підрозділи кіберполіції завдань останні повинні приймати участь у формуванні та забезпеченні реалізації державної політики щодо попередження та протидії кримінальним правопорушенням, механізм підготовки, учинення або приховування яких передбачає використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку. В свою чергу відповідно до покладених на підрозділи кіберполіції функцій останні уживають передбачених чинним законодавством заходів зі збирання й узагальнення інформації стосовно об'єктів, що становлять оперативний інтерес, у тому числі об'єктів сфери телекомунікацій, інтернет-послуг з метою попередження, виявлення та припинення кримінальних правопорушень [2].

З викладеного вбачається, що здійснення оперативного обслуговування лінії протидії злочинам у сфері інтелектуальної власності є однією із функцій підрозділів кіберполіції НП України.

Аналіз наукових робіт [1; 3] та практичної діяльності з оперативного обслуговування лінії протидії злочинам у сфері інтелектуальної власності оперативними підрозділами кіберполіції, дозволив нам виділити такі взаємопов'язані елементи оперативного обслуговування: прийняття рішення про закріплення певного оперативного працівника за лінією протидії злочинам у сфері інтелектуальної власності оперативними підрозділами кіберполіції; визначення об'єктів оперативного обслуговування; прийняття рішення про заведення та організацію ведення справи контрольної-спостережного провадження (СКСП); початковий аналіз оперативної обстановки на об'єктах оперативного обслуговування; визначення режиму оперативного обслуговування на об'єктах оперативного обслуговування; планування заходів по оперативному обслуговуванню; здійснення заходів з оперативного обслуговування; документальне оформлення результатів діяльності з оперативного обслуговування.

На сьогодні оперативне обслуговування лінії протидії злочинам у сфері інтелектуальної власності здійснюють як працівники управлінь кіберполіції так і працівники регіональних відділів протидії кіберзлочинам. Як показує практика, відбір оперативного працівника (інспектора) кіберполіції, відповідального за здійснення оперативного обслуговування за цією лінією роботи здійснюється серед працівників відділу протидії злочинам у сфері інтелектуальної власності та господарської діяльності. Під час відбору такого працівника керівнику підрозділу кіберполіції доцільно враховувати його досвід роботи, а також особисті показники по виявленню злочинів, пов'язаних з порушенням прав інтелектуальної власності через мережу Інтернет.

Після визначення відповідального працівника за оперативне обслуговування лінії протидії злочинам у сфері інтелектуальної власності,

необхідно визначитися з об'єктами такого обслуговування.

Аналіз наукових робіт [4; 5] та практичної діяльності з оперативного обслуговування лінії протидії злочинам у сфері інтелектуальної власності оперативними підрозділами кіберполіції, вказує на те, що до об'єктів оперативного обслуговування сфери інтелектуальної власності оперативними підрозділами кіберполіції можна віднести: оператори і провайдери інформаційно-телекомунікаційних послуг, зареєстровані на території оперативного обслуговування; суб'єкти підприємницької діяльності, основним видом діяльності яких є створення сайтів у мережі Інтернет; суб'єкти підприємницької діяльності, які надають послуги з технічного захисту інформації, відновлення комп'ютерних даних; суб'єкти підприємницької діяльності, які надають в оренду (або орендують) інформаційно-телекомунікаційні мережі, дисковий простір, інформаційні ресурси; суб'єкти підприємницької діяльності, які є власниками Інтернет-магазинів; суб'єкти підприємництва, які надають послуги з продажу чи сервісного обслуговування комп'ютерної техніки, програмного забезпечення; суб'єкти підприємництва, основним видом діяльності яких є розроблення та впровадження програмного забезпечення; суб'єкти підприємництва, які є власниками комп'ютерних клубів, Інтернет-кафе і т.ін.

Що стосується заведення СКСП та така справа по лінії протидії злочинам у сфері інтелектуальної власності оперативними підрозділами кіберполіції заводиться на підставі постанови, затвердженої начальником управління кіберполіції.

Важливою передумовою ефективної організації оперативного обслуговування лінії протидії злочинам у сфері інтелектуальної власності оперативними підрозділами кіберполіції зокрема, є забезпечення необхідної обізнаності оперативних підрозділів щодо реального стану оперативної обстановки на об'єктах оперативного обслуговування.

Вивчаючи оперативну обстановку, керівники, оперативні працівники використовують традиційну методику вивчення стану злочинності, вироблену кримінологією, правовою статистикою, що є сукупністю конкретних прийомів збирання, обробки й аналізу первинної інформації, що характеризує стан, структуру і динаміку злочинності, її причини та умови, заходи протидії та їх результати [6, с. 84].

Предметом вивчення, аналізу та оцінки оперативної обстановки на кожному об'єкті оперативного обслуговування у першу чергу є: інформація, отримана з конфіденційних джерел; стан дотримання законності на об'єкті обслуговування; наявна оперативна інформація; інформаційно-аналітичні та довідкові матеріали; інформація щодо притягнення до адміністративної відповідальності за порушення прав інтелектуальної власності; матеріали судової практики; інформація щодо наявності у осіб, які працюють на об'єкті судимостей за порушення прав інтелектуальної власності; інформація від громадських активістів та окремих осіб; особливості функціонування

окремих об'єктів оперативного обслуговування, нормативно-регламентовані повноваження службових осіб; відкриті та анонімні листи, скарги, звернення громадян з приводу дій чи бездіяльності окремих службових осіб; матеріали засобів масової інформації, мережі Інтернет, що містять зазначену інформацію; матеріали наукових досліджень та практики правоохоронної діяльності, що відображають актуальні особливості організації протидії злочинам, пов'язаним з порушенням прав інтелектуальної власності через мережу Інтернет.

Початковий аналіз оперативної обстановки на об'єктах оперативного обслуговування дозволить визначити режим оперативного обслуговування.

Правильне визначення режиму обслуговування об'єкта відіграє велику роль у розміщенні сил та засобів НП. Дозволяє в кінцевому результаті сконцентрувати основні зусилля на найбільш небезпечних з криміногенного погляду об'єктах та мати уявлення про реально існуючий стан криміногенної обстановки [7, с. 147].

В залежності від названої обставини мова йде про: а) полегшений режим, який передбачає періодичне ознайомлення зі станом справ на об'єкті, що не потребує іншого; б) звичайний – потребує постійного спостереження за станом справ на об'єкті шляхом аналізу інформації, отриманої переважно гласним способом; в) посилений, який передбачає підвищену увагу оперативних підрозділів, з максимальним використанням можливостей оперативно-розшукової діяльності [8, с. 210].

Як показали результати вивчення СКСП щодо оперативного обслуговування лінії протидії злочинам у сфері інтелектуальної власності оперативними підрозділами кіберполіції, до плану заходів з оперативного обслуговування доцільно включати наступні заходи: спрямовані на виявлення фактів зловживань, вчинення злочинів та правопорушень, пов'язаних з порушенням прав інтелектуальної власності через мережу Інтернет; направлені на формування системи джерел оперативної інформації та їх розстановку; направлені на забезпечення внутрішньої і зовнішньої інформаційної взаємодії; направлені на профілактику правопорушень; направлені на збір та оновлення інформації про стан оперативної обстановки.

Підводячи підсумок слід зазначити, що початковий етап організації оперативного обслуговування лінії протидії злочинам у сфері інтелектуальної власності оперативними підрозділами кіберполіції має важливе значення для якісного здійснення заходів, направлених на оперативне обслуговування в подальшому.

---

1. Федчак І.А. Організаційно-тактичні основи оперативного обслуговування об'єктів (галузей) економіки підрозділами ДСБЕЗ МВС України: дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.09 / Київ: НАВС, 2009. 268 с.

2. Про затвердження Положення про Департамент кіберполіції Національної поліції України: Наказ Національної поліції України від 10.11.2015 № 85.

3. Дараган В.В. Оперативно-розшукова протидія злочинам у сфері державних закупівель: проблеми теорії та практики: монограф. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2018. 352 с.

4. Воронов І.О. Організаційні і тактичні основи оперативно-розшукової протидії злочинам у сфері високих інформаційних технологій органами внутрішніх справ : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. юрид. наук: спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність». Одеса: ОДУВС, 2012. 36 с.

5. Літвінов М.Ю. Розкриття оперативними підрозділами ДСБЕЗ МВС України злочинів у сфері використання комп'ютерної інформації: дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність». Львів: ЛьвДУВС, 2010. 303 с.

6. Криминология: [учебник для вузов / под. общ. ред. д.ю.н., проф. А.И. Долговой]. 2-е изд., перераб. и доп. Москва: ИНФРА М, 2001. 372 с.

7. Пчелкін В. Д. Розкриття злочинів у харчовій промисловості : монографія / В. Д. Пчелкін. Одеса : Вид-во Одеськ. юрид. ін-ту НУВС, 2005. 378 с.

8. Організація діяльності підрозділів ДСБЕЗ МВС України: Практ. посіб. / Кол. авт.: О.Ф. Долженков, Є.О. Желєзов, В.Ю. Журавльов та ін./ За ред. Л.П. Скалозуба, О.М. Бандурки. Київ: ВПЦ МВС України, 2006. 268 с.

Пашаєв А.З.

здобувач кафедри
оперативно-розшукової діяльності
Одеського державного
університету внутрішніх справ

Андрусенко С.В.

кандидат юридичних наук, доцент
завідувач кафедри
оперативно-розшукової діяльності
Одеського державного
університету внутрішніх справ

ВИЯВЛЕННЯ ОЗНАК НАРКОЗЛОЧИНІВ В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ ШЛЯХОМ КОНФІДЕНЦІЙНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

Сьогодні наркотики проникли в наше життя повсюдно: немає середовища, місць, де б їх не було. Наркоман тепер ні в кого не викликає асоціації з людиною-покидьком, яка намагається встромити у синю руку шприц. Сьогодні це зразковий учень, науковець чи бізнесмен, працівник престижної фірми. Змінюється і ставлення суспільства до цього явища. Старше покоління вважає наркоманію хворобою, яка зачіпає «другорядних» людей у суспільстві. Проте, молодь трактує наркотики як протитруту на всі проблеми, як чудовий засіб, що мобілізує до витонченої чи фізичної праці, а